

УДК: 330.64

DOI: 10.31673/2415-8089.2018.046268

Ольховая І.О., аспірант,
Державний університет
телекомунікацій

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Проаналізовано основні тенденції розвитку телекомунікаційних підприємств. Досліджено зміни доходів телекомунікаційних підприємств по роках. Визначено основні напрями діяльності телекомунікаційних підприємств в сучасних умовах, що забезпечуватимуть їх стабільний розвиток. Розкрито основні проблеми та перспективи розвитку телекомунікаційних підприємств. Окреслено роль діяльності телекомунікаційних підприємств у формуванні інноваційної політики держави.

Ключові слова: розвиток, тенденції, телекомунікаційні підприємства, послуги, ресурси, динаміка.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку економіки вимагає від підприємств підвищення ефективності діяльності, конкурентоспроможності товарів і послуг на основі впровадження сучасних інноваційних технологій, постійного вдосконалення систем господарювання та управління. Розвиток будь-якого підприємства є невід'ємною умовою його успішного функціонування. Це питання є актуальним як для компаній, що тільки почали своє існування, так і для тих, що давно функціонують на ринку. Особливо важливим є розвиток для телекомунікаційних підприємств, оскільки їх діяльність пов'язана з використанням великої кількості технічних засобів та технологічних рішень, які постійно змінюються і безперервно удосконалюються.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Сутність розвитку підприємства досліджувалась такими ученими, як: Акофф Р., Ансофф І., Залуцький В.П., Афанасьєв Н.В., Рогожин В.Д., Рудик В.И., Шумпетер Й., Воронкова А.Е., Фатхудинов О.А. та інші. На сьогодні важливо визначити необхідність та основні тенденції розвитку телекомунікаційних підприємств з метою забезпечення їх ефективного функціонування.

Метою дослідження є аналіз основних тенденцій та проблем розвитку телекомунікаційних підприємств, визначення способів покращення їх діяльності.

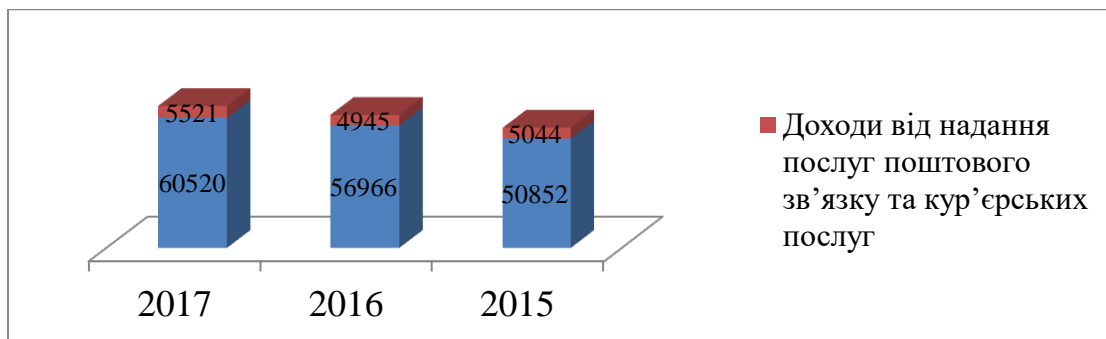

Рис. 1. Динаміка доходів від надання послуг зв'язку у 2015-2017 рр., млн.грн.

Виклад основного матеріалу. У 2017 році доходи від надання послуг зв'язку склали 66 041 млн. грн., що на 6,7% більше ніж у 2016 році (рис. 1) [1-4].

Доходи від надання телекомунікаційних послуг у 2017 році склали 60.520 млн. грн., що на 6,2% або на 3.554 млн. грн. більше ніж у 2016 році. Їх питома вага у доходах від надання послуг зв'язку склала 91,6%. В той же час, доходи від надання послуг поштового зв'язку та кур'єрських послуг у 2017 році збільшились на 11,7% у порівнянні з 2016 роком та склали 5.521 млн. грн.

Доходи віднадання послуг рухомого (мобільного) зв'язку та послуг фіксованого доступу до Інтернету демонструють тенденцію до збільшення протягом останніх років [4].

За підсумками 2016 року доходи від надання телекомунікаційних, поштових та кур'єрських послуг (без урахування території АР Крим, м. Севастополя та частині зони проведення АТО) зросли на 7% до 61 млрд. 911,2 млн гривень (у 2015 року - 55 млрд. 895,8 млн грн). Доходи від надання відповідних послуг населенню зросли на 4,4% - до 33 млрд. 925,7 млн грн. Найбільші обсяги доходів у даній сфері надійшли від мобільного зв'язку - 34 млрд. 77,1 млн грн, що на 2,6% більше попереднього показника. Доходи від використання міського телефону склали 4 млрд. 321,7 млн грн (-19%), міжміського телефону - 1 млрд. 740,3 млн грн (-14,9%). Доходи від надання послуг поштового зв'язку зросли на 16,7% і склали 3 млрд. 997,7 млн грн, від передачі і прийому телевізійних та радіопрограм - на 13,9%, до 2 млрд. 768,7 млн грн. Так, доходи від надання послуг зв'язку за 2016 рік зросли на 5,1% (рис 2-4) [1-4].

Міський телефонний зв'язок займає перше місце при надходженні доходів від надання послуг фіксованого телефонного зв'язку і становить близько 70% від загальних доходів фіксованого телефонного зв'язку решта доходів від міжнародного телефонного зв'язку, міжміського телефонного зв'язку та сільського телефонного зв'язку [1-3].

У 2017 році доходи від надання послуг фіксованого телефонного зв'язку склали 6.047 млн. грн., що на 7,2% менше ніж у 2016 році. Питома вага доходів від надання послуг фіксованого телефонного зв'язку у доходах від надання послуг зв'язку становила 9,2%.

В структурі доходів від надання послуг фіксованого телефонного зв'язку найбільшу частку устанавлять доходи від надання послуг міського телефонного зв'язку, так їх частка на кінець 2017 року складала 64%, для порівняння - у 2016 році їх частка становила 66,3%. Доходи від надання послуг місцевому зв'язку та міжнародного зв'язку постійно знижуються протягом 2015-2017 років. Доходи від надання послуг міжміського зв'язку збільшились, і у 2017 році склали 950 млн. грн., що на 23,2% більше ніж у 2016 році.

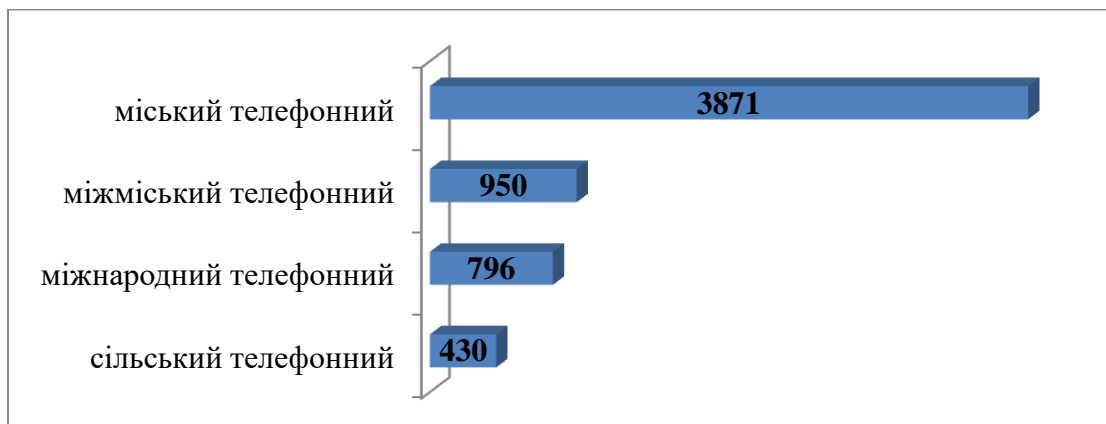

Рис. 2. Доходи від надання послуг фіксованого телефонного зв'язку, млн.грн. (з ПДВ) у 2017 році

Спостерігається зменшення кількості абонентів рухомого (мобільного) зв'язку. Кількість абонентів рухомого (мобільного) зв'язку у 2016 році склала 56 717,9 тис. осіб, що на 6,6% або на 4 002,2 тис. осіб менше ніж у 2015 році (рис. 5) [4].

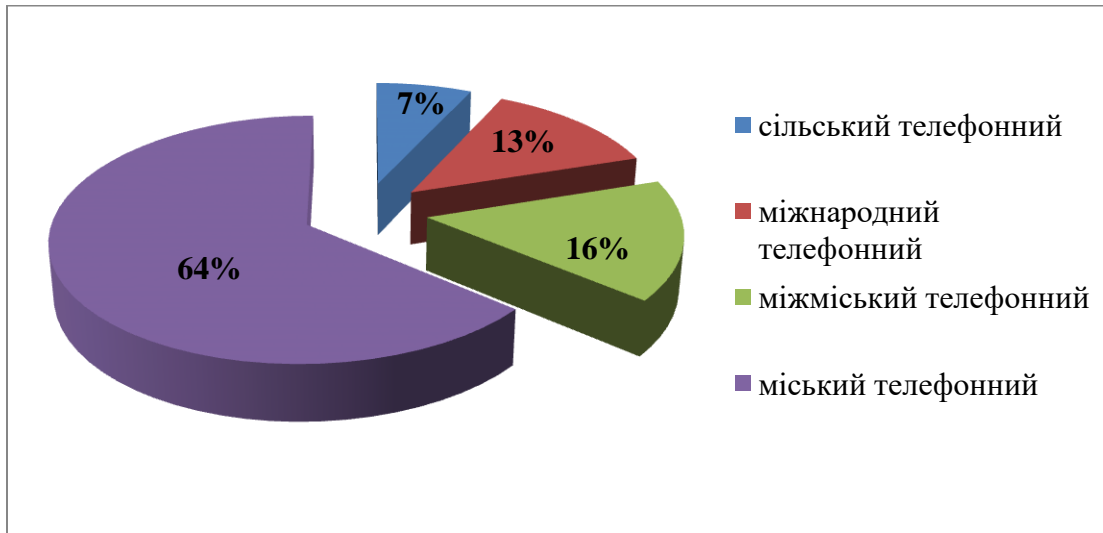

Рис. 3. Структура доходів від надання послуг фіксованого телефонного зв'язку у 2017 році, %

Доходи від надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку у 2017 році склали 37.365 млн. грн., збільшилися на 5,1% у порівнянні з 2016 роком, їх питома вага у загальному обсязі доходів від надання послуг зв'язку склала 56,6% (рис. 5) [4].

Продовжується реконструкція та оптимізація телекомунікаційних мереж, в ході якої здійснюється перехід до використання сучасного високопродуктивного комутаційного обладнання, здатного обслуговувати декілька зон нумерації. Кількість фіксованих телефонних ліній станом на 1 січня 2018 року складала 7.181 тис.од., зменшившись порівняно з аналогічною датою минулого року на 15%. Фіксовані телефонні лінії міської мережі у 2017 році склали 88% від кількості всіх фіксованих телефонних ліній. Забезпеченість населення фіксованим телефонним зв'язком у розрахунку на 100 жителів станом на 01.01.2018 року становила 16,9 по Україні, у порівнянні із показником 19,8 у 2016 році (рис. 4).

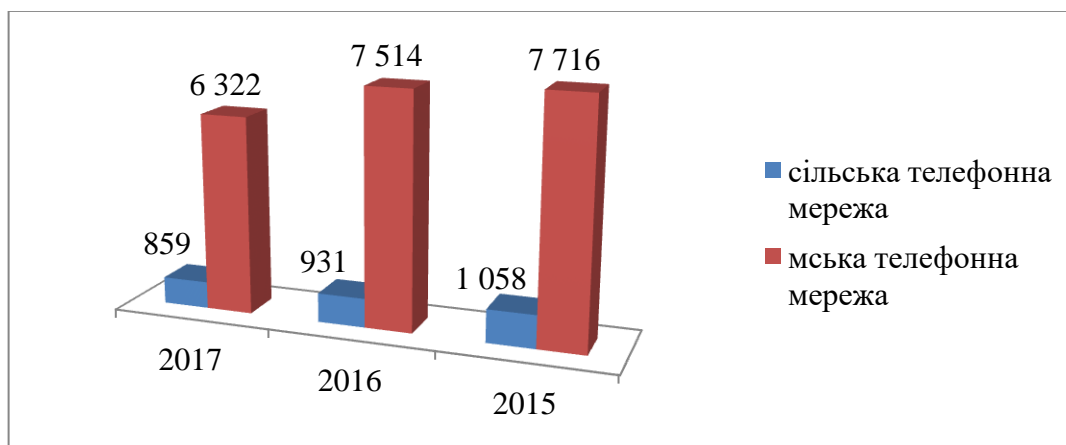

Рис. 4. Кількість фіксованих телефонних ліній сільської та міської мережі у 2015-2017 рр., тис.од.

Дохід від надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку у розрахунку на одного абонента у 2017 році збільшився на 7% у порівнянні з 2016 роком (рис. 5) [4].

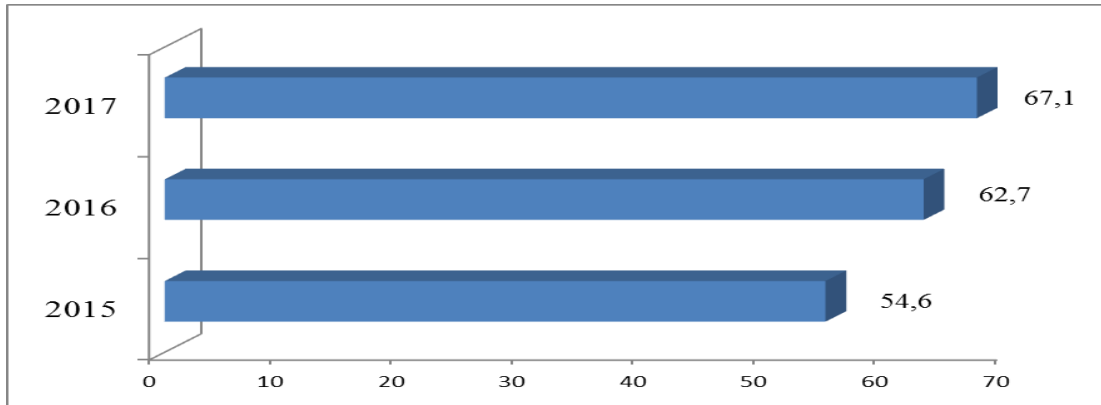

Рис. 5. Дохід від надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку у розрахунку на 1-го абонента у 2017 році, грн/міс.

Забезпеченість населення рухомим (мобільним) зв'язком у розрахунку на 100 жителів по Україні станом на 01.01.2018 становила 131 (рис. 6) [4].

В Україні створені правові та організаційні умови для розвитку цифрової економіки та надання електронних послуг, в тому числі і в сфері телекомунікацій, за рахунок можливості використання сучасних інструментів таких як електронна ідентифікація, електронний підпис, а також технологій BankID та MobileID. Оператори рухомого (мобільного) зв'язку вийшли на ринки надання фінансових послуг шляхом забезпечення власним абонентам можливості користування електронними платіжними системами.

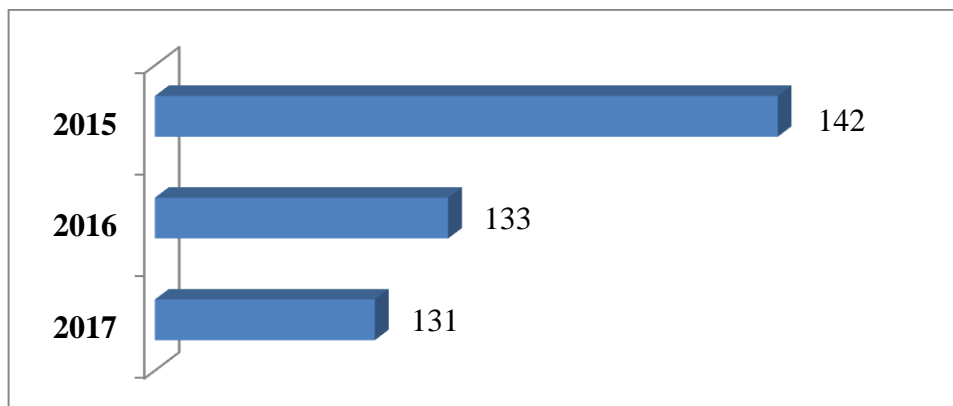

Рис. 6. Забезпеченість населення рухомим (мобільним) зв'язком у розрахунку на 100 жителів, у 2015-2017 рр.

Доходи від надання Інтернет-послуг склали 8.670 млн. грн. у 2017 році, що на 13,9% більше ніж у 2016 році, їх частка у загальних доходах від надання послуг зв'язку становила 13,1%.

Доходи від надання послуг фіксованого ШСД до мережі Інтернету в 2017 році зросли на 12,7% порівняно з 2016 роком та склали 6.824 млн. грн. Кількість абонентів фіксованого ШСД у 2017 році склала 5.117 тис. осіб, що на 2,1% більше ніж у 2016 році. Забезпеченість населення фіксованим ШСД у розрахунку на 100 жителів по Україні станом на 01.01.2018 становила 12,1.

Ринок телекомунікацій є одним з найбільш перспективних та найбільш динамічних напрямків галузі зв'язку як у цілому світі, так і в Україні. На даний час система телекомунікацій в Україні знаходиться на шляху прискореного розвитку і орієнтована на інтеграцію української системи зв'язку в світову. Однією з галузей зв'язку, яка займає перше місце на даний час, є мобільний зв'язок. Мобільний зв'язок сьогодні є однією з найбільш могутніх рушійних сил в індустрії телекомунікацій. Прибутки від мобільного зв'язку значно перевищують прибутки від зв'язку в стаціонарних телефонних мережах.

Основними тенденціями розвитку телекомунікаційної галузі можна вважати [4]:

- розгортання телекомунікаційних мереж рухомого (мобільного) зв'язку четвертого покоління (4G) із застосуванням радіотехнології «Міжнародний рухомий (мобільний) зв'язок ІМТ» в смугах радіочастот 1800 МГц та 2600 МГц;
- підвищення попиту споживачів на мультимедійні конвергентні телекомунікаційні послуги, послуги міжмашинної взаємодії (machine-to-machine, M2M), послуги Інтернету речей (Internet of Things, IoT) та збільшення кількості власників багатофункціонального термінального кінцевого обладнання з безпроводовим доступом до Інтернету;
- продовження введення в експлуатацію телекомунікаційних мереж оперативнодиспетчерських служб центрів екстреної медичної допомоги і медицини катастроф та їх з'єднання з телекомунікаційними мережами загального користування на рівні обласних центрів, що забезпечує централізацію приймання і обробки викликів за єдиним телефонним номером 103;
- забезпечення підготовки до використання телекомунікаційних мереж України в умовах надзвичайних ситуацій, надзвичайного та воєнного стану;
- створення умов для здійснення діяльності віртуальних операторів;
- посилення конкуренції між постачальниками послуг фіксованого доступу до Інтернету у зв'язку із запровадженням вимоги щодо обов'язкового зазначення в договорах з абонентами мінімальних швидкостей передавання та приймання даних;
- створення умов для розвитку благодійної діяльності в Україні із використанням засобів телекомунікацій шляхом запровадження процесу відправлення абонентами благодійних телекомунікаційних повідомлень.

Але, існують проблеми, подолання яких могло б дати додатковий імпульс розвитку телекомунікацій в Україні та економічному зростанню в цілому. Основними проблемами розвитку телекомунікаційних можна вважати [4]:

- нерівномірність забезпечення споживачів телекомунікаційними послугами, особливо у сільській, гірській місцевості і депресивних регіонах, у тому числі загальнодоступними телекомунікаційними послугами та послугами широкосмугового доступу до Інтернету;
- відсутність системності та координації дій в питаннях проектування, будівництва, реконструкції, модернізації, введення в експлуатацію телекомунікаційних мереж оперативнодиспетчерських служб центрів екстреної медичної допомоги та медицини катастроф з ТМЗК;
- необхідність підвищення безпеки мереж рухомого (мобільного) зв'язку для посилення протидії масовому надходженню технологічних SMS-повідомлень class 0, які не закінчуються з'єднаннями або надсиланнями повідомлень, та забезпечення захисту інформації про споживачів шляхом фільтрації цих повідомлень на національному та на міжоператорському рівнях;
- затримка впровадження на телекомунікаційних мережах рухомого (мобільного) зв'язку

Україні послуги із перенесення абонентських номерів, що пов'язано з тим, що третій рік поспіль тривають судові процеси між компаніями, котрі брали участь у тендері на побудову централізованої бази даних перенесених номерів, а отже, будівництво такої бази відбудеться після визначення переможця тендеру.

Телекомунікації є системоутворюючою галуззю для інноваційної економіки, що має забезпечити потоки інформації. Відповідно, випереджальний розвиток телекомунікацій являється фундаментом формування нової інноваційної економіки України.

Сьогодні, в умовах рішення проблеми доступу до основних телекомунікаційних послуг, постає питання подальшого розвитку галузі. Україна є унікальною країною серед країн, що розвиваються за рівнем освіти населення та вона має шанс здійснити якісний прорив в області ІКТ та телекомунікаційній галузі зокрема.

Висновки. Зробивши аналіз тенденцій розвитку діяльності телекомунікаційних підприємств України, доходимо висновку, що він має забезпечуватися наступними напрямками діяльності:

1. Використанням європейських стандартів якості надання послуг.
2. Розробкою та впровадженням тарифів, які б максимально враховували потреби і платоспроможність споживача.
3. Постійним моніторингом тенденцій на ринку телекомунікаційних послуг в Україні та світі і врахуванням їх в діяльності підприємств.

Список використаної літератури

1. Звіт про роботу Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації за 2014 рік. URL: http://nkrzi.gov.ua/images/upload/142/5369/r165_dod_2015-03-24.pdf
2. Звіт про роботу Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації за 2015 рік. URL: http://nkrzi.gov.ua/images/upload/142/6128/ZVIT_NCCI_2015.pdf
3. Звіт про роботу Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації за 2016 рік. URL: http://nkrzi.gov.ua/images/upload/142/6128/ZVIT_NCCI_2016.pdf
4. Звіт про роботу Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації за 2017 рік URL: http://nkrzi.gov.ua/images/upload/142/6128/ZVIT_NCCI_2017.pdf

REFERENCES

1. Zvit pro robotu Nacionalnoi Komisii, scho zdiysnue derjavne reguluvannya v sferi zvyazku ta informatyzacii za 2014 rik. [Report of work of the National commission that carries out government control in the field of connection and informatization for 2014]. Retrived from: http://nkrzi.gov.ua/images/upload/142/5369/r165_dod_2015-03-24.pdf
2. Zvit pro robotu Nacionalnoi Komisii, scho zdiysnue derjavne reguluvannya v sferi zvyazku ta informatyzacii za 2015 rik. [Report of work of the National commission that carries out government control in the field of connection and informatization for 2015]. Retrived from: http://nkrzi.gov.ua/images/upload/142/6128/ZVIT_NCCI_2015.pdf
3. Zvit pro robotu Nacionalnoi Komisii, scho zdiysnue derjavne reguluvannya v sferi zvyazku ta informatyzacii za 2014 rik. [Report of work of the National commission that carries out government

control in the field of connection and informatization for 2016]. Retrived from: http://nkrzi.gov.ua/images/upload/142/6128/ZVIT_NCCI_2016.pdf

4. Zvit pro robotu Nacionalnoi Komisii, scho zdiysnue derjavne reguluvannya v sferi zvyazku ta informatyzacii za 2014 rik. [Report of work of the National commission that carries out government control in the field of connection and informatization for 2017]. Retrived from: http://nkrzi.gov.ua/images/upload/142/6128/ZVIT_NCCI_2017.pdf

ОЛЬХОВАЯ ИРИНА АЛЕКСАНДРОВНА. ОСНОВНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ ТЕЛЕКОММУНИКАЦИОННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ УКРАИНЫ. Проанализированы основные тенденции развития телекоммуникационных предприятий. Исследованы изменения доходов телекоммуникационных предприятий по годам. Определены основные направления деятельности телекоммуникационных предприятий в современных условиях, которые будут обеспечивать их стабильное развитие. Раскрыты основные проблемы и перспективы развития телекоммуникационных предприятий. Очерчена роль деятельности телекоммуникационных предприятий в формировании инновационной политики государства.

Ключевые слова: развитие, тенденции, телекоммуникационные предприятия, услуги, ресурсы, динамика.

OLHKOVAYA IRYNA. BASIC TENDENCIES OF TELECOMMUNICATION ENTERPRISES OF UKRAINE. Basic progress of telecommunication enterprises trends are analysed. The changes of acuestss of telecommunication enterprises are investigational on years basic directions of activity of telecommunication enterprises are certain in modern terms that will provide them stable development. Basic problems and prospects of development of telecommunication enterprises are exposed. The role of activity of telecommunication enterprises is outlined in forming of innovative politics of the state.

Keywords: development, tendencies, telecommunication enterprises, services, resources, dynamics.